

Píseň o věčném žalu

Bo Juyi

Chanskému vládci líbily se ženy.
Snil o té, jejíž krásou okouzlený
by s ním byl celý svět,
a neznal takovou.

V Jangově domě vyrůstala panna.
Ve skrytu komnat byla vychovaná
a nikdo z okolí
ji nikdy neviděl.

Nebe jí dalo něhu, půvab tváře,
a pak ji přišli vybrat pro císaře,
ted' její krásu už
komnaty neskryly.

Sotva se pohnou smíchem oči její,
z překrásných tváří půvab poztrácejí
hned všechny ostatní
po celém paláci.

Byl jarní den a za pramenem pramen
z teplého vřídla splýval z jejích ramen.
Poprvé stanula
v jezeře Chua-čching.

S pomocí služek na břeh vystoupila,
zde ji, tak něžnou, opouštěla síla.
Tehdy ji císař sám
svou láskou obdařil.

Bohaté vlasy, šperky, co v nich nosí,
obličej, vůně. V loži pod lotosy
prožila s císařem
tu vlahou jarní noc.

Za jarních nocí brzy měsíc hasne
a brzy svítá. Audience časné
začíná proto prý
ted' císař odmítat.

Ona mu snáší jídla při tabuli,
stále ho baví, směje se a tulí
a za to patří jí
každíčká jeho noc.

Lesk všech tří tisíc krásek zvolna bledne
v odlehlých síních. Císař jen té jedné
dá lásku, která dřív
stačila pro všechny.

Ona si večer sčeše husté vlasy
a v nefritovém sále sluha zhasí.
Tak skončí hostina
a císař objímá...

A bývá štědrý. Všichni její rodni
dostali lénem mnoho polí od ní,
sester a bratrů houf
se chlubí poctami.

Ty zprávy jdou z krajiny do krajiny;
rodiče nikde nechtějí už syny
a všichni začali
toužit jen po dcerách.

Na hoře Li až k mrakům palác sahá,
nebeská hudba, splývavá a vlahá,
jak větrem nesena se všude rozléhá.

Ať kypí tanec, ať zní píseň tklivá,
píšťala, struny, upřeně se dívá
císařům věrný zrak
na ni a na ni jen.

V Jü-jangu buben vzbouřil lidi v chvatu,
zanikl nápěv »Duhového šatu«,
po městě císařském
zvedá se dým a prach.

Je slyšet množství koňských kopy klapat,
ochranu dvoru slíbil jihozápad,
a drnčí povozy,
a císař utíká.

Dvůr postupoval, samý prapor skvělý,
a potom stanul. Průvod zadrželi
daleko na západ
od starých městských bran.

Císařské voje mlčky stojí. Zrada.
Císaři k nohám mrtvá milá padá.
A on je bez moci.
A on je bez rady.

Ledňáččí péro leží na kamení,
kdo by je zvedl? Nikoho už není.
Jehlice ze zlata,
hřebínek z nefritu...

Císař skryl tvář, svou krásku nezachrání...
Smísil své slzy s krví z jejích skrání.
Pak koně pobídl.
Ještě se otáčí.

Žlutý prach víří, jak ho vítr žene.
Nad pustou plání nebe zatažené.
Císař se ubírá
po cestách k Ťien-ke.

Pod horou E-mej poutník přejde zřídka.
Z válečných vlajek nezableskne nitka.
I barva sluneční
zbledla a zmatněla.

Zem Ťu. Tam voda bílých řek je čirá
a hory světí. Vzpomínka však týrá.
Ve dne i za noci
se k srdci propálí.

Nad polním stanem visí luna. Bodá.
Buben zní nocí, v které pláče voda.
Srdce je spálené,
co tedy žije? Žal.

Až přišel návrat. Končí zmatky v zemi.
Na jednom místě stane císař, němý
jak kámen náhrobní.
Zde. Tady skonala.

Kolem je samá tvrdá, šedá hlína.
Nejsou už něžná ústa milenčina.
To všechno umřelo
pod svahy Ma-weje.

Vzlykl. I druzí. Vzlykla by i skála.
Na východ od nich městská brána stála.
Koně ji cítí už,
sami se vracejí.

Zas doma. Snad je stejný, jak jej znají,
i palác Wej-jang s jívovými háji,
i svěží lotosy
na Tchajském jezírku.

Lotos - tvář. Její. Jíva - její vlasy.
To všechno její obraz vetkává si
do vlastní podoby.
To zbylo mu. A pláč...

Jdou dny, kdy větrem vzbuzena je slíva
a kvete broskvoň. Dny, kdy podzim smývá
mrazivým lijákem
listoví z wutchungů.

K západním křídům, do jižního dvora
svůj smutek šíří uschlá tráva chorá.
Listí i na schodech

Služka je nesmetá.

Eunuch stárne, po císařských sálech
schnou dvorní dámy, první sníh už zaleh
do vlasů pěvkyním
z Hrušňové zahrady.

Noc, roje mušek září po paláci,
sirotek lampa smutkem světlo ztrácí,
jen císař sirotek
své oči nezavře...

Čas měřen bubny, noc uplývá hladce,
dívá se do hvězd na nebeské látce -
po špičkách k němu jde
úleva svítání.

Prejzové střechy jíním chladnou v šeru,
zima je asi ledňáččímu péru
na ložní přikrývce.
Komu dát polovic?

Dávno ji ztratil. Roky od té chvíle
proběhly světem. Duše jeho milé
však ani v době snů
jej těšit nepřišla.

+*+*+*

Kněz z Lin-čchiungu velkou důvěru měl
po celém dvoře. Duše vracet uměl
do zemské končiny
z výšiny nebeské.

Poručil mnichu hledat její duši,
nemohl vidět, jak po léta kruší
utkvělá myšlenka
císařův den i sen.

Mnich sedl na mrak, vzduchu připjal sedlo,
do hlubin pronik, k nebi jej to zvedlo,
po cestách veškerých
prolétal jako blesk.

Vzhůru, kde modrá pára oblak letí.
K Pramenům žlutým dolů do podsvětí.
Nikde však nespatriil
nejslabší její stín.

O Hoře věčných uslyšel pak jednou:
pustinou skrytá, mlhou neprůhlednou
ve vodě stojí prý,
vklíněna do moře.

Věže, jež lidská ruka nepostaví,
tyčí se k nebi. Nesmrtelné davy
žijí tam pod nimi
ve zlatém paláci.

A je tam prý i běloskvoucí žena,
obličej jako růže orosená,
a jméno Tchaj-čen má.
Bude to ona snad...?

Zaklepal. Zněla nefritová brána,
a poprosil, když byla otvírána,
Malého Nefrita,
aby ho ohlásil.

V barevném přítmi spala pod závěsem,
duše se budí, slyší zvěst, že jde sem
kdośi, kdo hledá ji,
vyslanec císařův.

Podušky srovná, stane zamyšlená,
z perleti závěs, postříbřená stěna
se měkce rozvlí
a potom otevřou.

Bohaté vlasy v uzlu sklouzly stranou,
má jenom přehoz, roušku nesvázanou,
tak jak se před chvílí
vzbudila ze spaní.

Zafoukal vítr, odkryl ruce holé,
rukáv se vzdouvá jako kdysi v kole,
při tanci někdejších.
»Duhový šat« se hrál...

Tvář tone v slzách, utichlá a měkká.
Jako když po hrušňové snítce stéká
od květu ke květu
zas první jarní déšť.

+*+*+*

Polyká slzy, potlačuje chvění:
- Vzdálily se mi od dob rozloučení
tvář i hlas císařův.
Vzpomněl si na mne? Dík...

Náš palác Záře zmizel, lásko, kde jsi,
v paláci Pcheng-laj dny svou délkou děsí,
dny a dny bez konce,
měsíce - roky - čas.

Otáčím hlavu, na svět zpět se dívám,
na město Čchang-an, ke svým starým jívám,
vidím jen oblaka
a mlhu, mlhu, prach.

Mám věci, jež mou lásku v sobě skryly.
Svou skříňku šperků posílám ti, milý,
a zlatou jehlici.
To všechno, co tu mám...

Sama si z obou nechám části malé,
zbylé mu pošlu. Ať je stráž stále.
Půl zlaté jehlice
a skříňku bez víka.

Jsou naše srdce pevnější než zlato,
já tomu věřím. A my dva se za to
nakonec provždycky
sejdeme v nebesích. -

Než nastal rozchod, ještě zašeptala
přísahu, již jen jejich srdce znala.
Znovu ji pronesla,
tu přísahu jich dvou:

- V měsíci sedmém, v sedmém dni jsme kdysi
v Síni věčného žití slíbili si,
zmámení půlnocí,
samotou strážení:

V nebi jak párek ptáků roztoužený,
na zemi jako spolu srostlé kmeny
chceme být navěky,
navěky chceme být. -
A nebe trvá, země nepomíjí,
a přijde čas - je strhne, rozlomí ji.
Žal lásky potrvá
a nikdy neskončí.

Přeložil Josef Kolmaš, přebásnila Jana Štroblová.